

deres Mening har været en mere eller mindre god Undervisning, men at ændre noget væsentligt have de ikke haft Magt og heller ikke Ret til. De have heller ikke gjort Forsøg derpaa, og det kunde neppe have hjulpet noget, om de havde gjort det.

Der er et gammelt Ord, der siger, at den, der lever mest ubemærket, lever lykkeligst; og skulde jeg anføre, hvorledes jeg ønsker, at Skoletilsynet skulde være, vilde jeg sige, at man skulde begynde med, som den højtærede Kultusminister ogsaa har gjort, at afskaffe Biskoppernes Tilsyn, og ikke nok dermed, man skulde gaa et Skridt videre og afskaffe Provstetilsynet. (*H. Rasmussen*: Og Præsternes Tilsyn!) Et æret Medlem siger, at Præstetilsynet ogsaa skulde afskaffes; men der mener jeg, at Forholdet er et noget andet. Præsten staar midt i og arbejder sammen med den Befolkning, hvis Tilsynsmand han skal være, han kender Lærerens Personlighed og de lokale Forhold, under hvilke Læreren arbejder, saa han indtager en Undtagelsesstilling. Men for øvrigt, hvis man ikke vil have Præsten valgt, spiller det heller ikke nogen stor Rolle. Man kan maaske nok ude i Agitationen sige som saa: Han maa absolut vælges, ellers kommer han ikke til at staa paa samme Fod som de andre, men jeg bryder mig ikke meget om, hvorvidt man lader ham blive født eller valgt Medlem af Skolekommissionen. I de allerfleste Tilfælde vil han blive valgt Medlem og faa den Plads indenfor Skoletilsynet, som retteligt tilkommer ham. Jeg siger retteligt, nemlig alene i Kraft af den højere Intelligens end i Almindelighed Folkets Flertals, som Præsterne i Regelen besidde. Hvis man skulde skride til fra oven af at have et betydeligt Tilsyn, enten det nu skal være ved Skolekonsulenten, eller hvorledes man vil bære sig ad, tror jeg, at det frie Forhold, der har været indenfor Folkeskolen, hvor Lærerne have haft Lov til at undervise saa frit og saa godt, som de have Lyst til, vilde lide ikke saa lidt Skade. Jeg hørte en Gang en Mand sige, at Statskolen til Dels havde voldet Friskolen Fortræd derved, at den havde optaget Friskolens Ideer med Hensyn til Undervisningen og Lærernes Frihed til at udøve personlig Paavirkning. Jeg tror, at det er rigtigt, og det Forhold, ønsker jeg, skal have Lov til at staa, derfor ønsker jeg, at man vil skride til baade at tage Biskoppens og Provstens Tilsyn bort.

Men, vil man sige, der kunde være Forhold, hvorunder man nødvendigvis maa have et Tilsyn ud over det lokale. Det

kunde hænde, at Læreren og Beboerne komme til at staa i Mistorhold til hinanden, eller at Autoriteterne ønske at faa en Skole særligt undersøgt, saa maa der være et Tilsyn, der kan tage den Side af Sagen op. Ja, for det første har Ministeriet sin Konsulent. Ganske vist kan han ikke overkomme at se alle Skolerne efter, men jeg har heller intet imod, at man skrider til noget lignende, som her foreslaas, og lader en af hver Skoledirektionskreds' Lærere overtage Hvervet som Skoledirektionens tilforordnede; saa at han foruden at støtte Skoledirektionen kunde træde til, hvor Ministeriet ønskede det, eller hvor det paa Grund af Lærerens Forhold overfor Beboerne var ønskeligt at udøve et andet Tilsyn end det rent lokale. Lærerens Stilling vilde ikke derved blive daarlig alligevel. Lovforslaget nævner, at Provsten for Fremtiden skulde have et lille Tilskud for det Arbejde, han her skulde udføre, jeg tror, at det er 100 Kr., og den ærede Ordfører for de Radikale udtalte, at det var rigtigt, at Provsten fik dette Tilskud. Jeg kunde dog ønske, at man var gaaet en anden Vej og havde sagt: Nu have Provsterne hidtil arbejdet uden noget som helst Vederlag, lad os da begynde at lette dem Arbejdet ved at tage en Del af det fra dem og lægge det over til den Skoledirektionskonsulent eller den Lærer, der vælges fra hver Kreds, og give ham dette lille Vederlag eller maaske lidt mere for at føre Tilsynet. Naar Lærerne faa det, kan det være, at det ikke bliver saa daarligt endda. Det kan være, at der gik nogle flere Penge dertil, men saa vilde der ogsaa derved kunne ydes et Tilsyn, som en Mængde af Danmarks Lærere vilde være mere tilfreds med end det nuværende. Det var disse Bemærkninger, jeg havde at gøre i al Almindelighed.

Med Hensyn til Enkelthederne i Lovforslaget skal jeg ikke sige ret meget. Der er fra forskellige Sider henvendt en Udtalelse til Kultusministeren angaaende Biskoppernes Besøg i Skolerne. Jeg finder det rigtigt, at Biskoppen skal have Lov til at komme i Skolen, men jeg ønsker at faa at vide, om Meningene er, at han skal have Lov til at visitere i Religion, omtrent som naar der ellers holdes Eksamen. Det er dog vist ikke Meningene. Det er vist kun Meningene, at han maa have Ret til at komme der og tale med Børnene, altsaa noget lignende som den Ret, han hidtil har haft til at samle Børnene i Kirken. Det maa saa være Læreren ret uvedkommende. Ellers synes jeg, at han bliver stillet paa noget lignende Maade som de gamle Fag-